

A Fővárosi Ítéltábla a Dr. Cziráki és Dr. Icsu Ügyvédi Iroda pártfogó ügyvéd által képviselt felperes neve (**felperes címe**) felperesnek - az Országos Bírósági Hivatal által képviselt Győri Törvényszék (9021 Győr, Szent István út 6.) alperes ellen bírósági jogkörben okozott kár megtérítése iránt indított perében, a Fővárosi Bíróság 2011. szeptember 20. napján meghozott 4.P.22.941/2010/20. számú ítélete ellen a felperes részéről 22. sorszám alatt előterjesztett fellebbezés folytán - tárgyaláson kívül - meghozta az alábbi

### í t é l e t e t :

A Fővárosi Ítéltábla az elsőfokú bíróság ítéletét részben megváltoztatja és mellőzi a felperes perköltség fizetésére való kötelezését.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Megállapítja, hogy a felperest képviselő pártfogó ügyvédet a másodfokú eljárásban kifejtett tevékenysége ellenében megillető díj az államot terheli.

A felperes teljes személyes költségmentessége folytán le nem rótt fellebbezési illetéket az állam viseli.

Az ítélet ellen fellebbezésnek nincs helye.

### I n d o k o l á s

A felperes keresetében a Ptk. 339. § (1) bekezdése és 349. § (1), (3) bekezdése alapján 1.000.000 forint kártérítés, valamint járulékai megfizetésére kérte kötelezni az alperest.

A kereset ténybeli alapjául előadta: polgári peres eljárás volt folyamatban ellene a Győri Városi Bíróságon a P.20.184/2000. és a P.21.425/2000. számú ügyekben. Mindkét eljárás idején a bejelentett lakcímén tartózkodott, de ott nem keresték, a másik fél által megjelölt lakcímei nem voltak érvényes lakcímek, így idézést sem kapott. A bíróság ismeretlen helyen tartózkodó alperesnek tekintette, ügygondnokot rendelt a részére és ítéletével 297.408 forint valamint járulékai, továbbá 26.000

forint perköltség, illetőleg 1.449.550 forint valamint járulékait, továbbá 140.000 forint perköltség megfizetésére kötelezte. Az ügygondnokok az ítéletek ellen nem fellebbeztek. A peres eljárásokról csak akkor értesült, amikor a bírósági végrehajtó a végrehajtás foganatosítása végett megkereste. Mindkét jogerős ítélet ellen perújítással élt. A bíróság a perújítási eljárás során hozott ítéletével a P.21.425/2000/15. számú ítéletet hatályában fenntartotta, a 20.184/2000/15. számú jogerős ítélet elleni perújítási kérelmet pedig végzésével elutasította. Az elutasító végzés elleni fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság helybenhagyta az elsőfokú végzést, a Legfelsőbb Bíróság, mint felülvizsgálati bíróság elutasította a másodfokú végzés elleni felülvizsgálati kérelmét.

Álláspontja szerint a Pp. 74. §-ában foglaltak alkalmazásának feltételei egyik perben sem álltak fenn, a bíróság ugyanis nem kérte a felperestől a lakcímnnyilvántartó adatainak beszerzését. A perújítási ügyben hozott ítélet indokolásában megállapításra került, hogy az alperes során bejelentett lakóhellyel rendelkezett, ennek ellenére - mint ismeretlen helyen tartózkodó felet - ügygondnok képviselte, ezért önhibáján kívül nem érvényesíthette a perújítási kérelemben megjelölt tény. A bíróság ezzel megállapította, hogy az alapeljárásban nem adhatta elő védekezését, ennél fogva pervesztes lett. Az alperes kártérítési felelősséggel tartozik, mert a jogszabályellenesen meghozott ítéletek adták meg a lehetőséget a bírósági végrehajtónak, hogy a végrehajtás érdekében eljárjon. A kár akkor érte, amikor a végrehajtó végrehajtotta az ítéletekben foglalt tartozásokat.

Az alperes a kereset elutasítását kérte, perköltségigényt nem terjesztett elő. Védekezése szerint az alapeljárások során a bíróság szabályszerűen járt el, nem valósult meg kártérítést megalapozó jogellenes magatartás és felróhatóság, melyet alátámaszt a perújítási, illetve felülvizsgálati eljárás. A jogalap hiánya mellett a kár bekövetkezése sem bizonyított.

Az elsőfokú bíróság ítéletével a keresetet elutasította és kötelezte a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 50.000 forint perköltséget. Egyebekben akként rendelkezett, hogy a feljegyzett 60.000 forint kereseti illetéket az állam viseli, a pártfogó ügyvédi képvisellel járó költség pedig a felperes terhén marad.

Az ítélet indokolásában megállapította, hogy a perekről csak azok jogerős befejezését követően tudomást szerző felperes nem tudta rendes jogorvoslással elhárítani a kárát, rendkívüli perorvoslati (perújítási) kérelmei nem vezettek eredményre, ezért fennáll a Ptk. 349. § (1) és (3) bekezdésében foglalt kártérítési felelősség speciális feltétele. A Ptk. 339. § (1) bekezdése konjunktív feltételei vizsgálata során az alapeljárás és a perújítási eljárás iratai alapján arra a következtetésre jutott, hogy a bíróság a 20.184/2000. számú perben a hirdetményi kézbesítés elrendelését megelőzően körültekintően megvizsgálta, megfelelően valószínűsítette-e a felperes az annak alapjául szolgáló okot. Megállapította ezért, hogy az alperes jogellenes magatartás hiányában nem tartozik felelősséggel az e perben meghozott ítélet teljesítésével, a teljesítés végrehajtás útján történő kikényszerítésével a felperest ért kárért (vagyoncsökkenés). A P.21.425/2000.

számú per iratai alapján azonban álláspontja szerint az volt megállapítható, hogy a bíróság jogellenesen, a Pp. 101. § (1) bekezdését megsértve mellőzte a felperes tényleges lakóhelyének vagy tartózkodási helyének felkutatását és rendelte el számára a hirdetményi kézbesítést. Az elsőfokú bíróság ugyanakkor nem látta fennállónak az okozati összefüggést az alperes e jogellenes magatartása és a bírósági ítélet alapján a végrehajtási eljárásban a felperestől kikényszerített teljesítés, mint kár között, mert amennyiben a felperes lakóhelyének, tartózkodási helyének vizsgálata megfelelően megtörtént volna, és ezzel az eljárásban való részvétele biztosításra került volna, az alapeljárásban rendelkezésre álló bizonyítékok okszerű mérlegelése mellett sem kerülhetett volna sor más tartalmú ítélet meghozatalára. A gazdasági munkaközösséget terhelő tartozást a felperes által sem vitatott tartalmú jogerős ítélet állapította meg, és a felperes az alapeljárásban beszerzett cégmásolattal szemben sem a jelen perben, sem a perújítási eljárásban nem hivatkozott arra, hogy ne lett volna tagja a gmk-nak, a Győri Városi Bíróság pedig a perújítási eljárás során hatályában fenntartotta az őt marasztaló jogerős ítéletet.

Az elsőfokú bíróság az ítélet indokolása szerint a teljes személyes költségmentességben részesült felperest a Pp. 86. § (3) bekezdése alapján kötelezte az alperesnek okozott perköltség megfizetésére, amelyet mérlegeléssel a 32/2003. (VIII. 22.) IM rendeletre és a kialakult bírói gyakorlatra is tekintettel határozott meg. A le nem rótt kereseti illeték viseléséről a 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 14. §-a alapján, a pártfogó ügyvédi képviselettel járó költség viseléséről pedig a Pp. 87. § (2) bekezdése alapján rendelkezett.

Fellebbezésében a felperes elsődlegesen az elsőfokú bíróság ítéletének megváltoztatásával az alperes kereset szerinti marasztalását, másodlagosan az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) és (3) bekezdése alapján történő hatályon kívül helyezését, és az elsőfokú bíróság per újabb tárgyalására és újabb határozat hozatalára utasítását kérte. Álláspontja szerint jogszabálysértően kötelezte az elsőfokú bíróság az alperes részére perköltség fizetésére, hiszen az alperes szolgálati viszony keretében látja el a tevékenységét és az irányadó jogszabályok, valamint a bírói gyakorlat szerint nem jár a részére perköltség. A fellebbezés indokolásában a felperes fenntartotta az elsőfokú eljárás során előadott nyilatkozatait és arra hivatkozott: bizonyította a közigazgatási jogkörben okozott kár elemeit, az elsőfokú bíróság az ügy érdemi elbírálásának alapjául szolgáló jogszabályokat tévesen alkalmazta, és lényegesen megsértette az eljárás szabályait, nem derítette fel kellőképpen a tényállást, ítéletének indokolása iratellenes.

Az alperes fellebbezési ellenkérelmében az elsőfokú ítélet helybenhagyását kérte. Álláspontja szerint az elsőfokú bíróság mind a jogalap, mind az összecszerűség tekintetében a beszerzett iratok ismeretében alaposan megvizsgálta a felperes kereseti kérelmét és azt helyes indokok alapján utasította el. A bírósági ítéletek alapján végrehajtási eljárásban kikényszerített teljesítés, mint kár nem áll okozati

összefüggésben a jogellenes alperesi magatartással. Egyebekben az alperes fenntartotta az elsőfokú eljárás során előterjesztett védekezését.

A Fővárosi Ítéltábla a fellebbezést a Pp. 256/A. § (1) bekezdés e) pontja alapján tárgyaláson kívül bírálta el, és az elsőfokú bíróság ítéletét teljes terjedelemben bírálta felül, mert annak fellebbezés hiányában jogerőre emelkedett rendelkezése nem volt (Pp. 228. § (4) bekezdés).

A felperes fellebbezése alaptalan.

A fellebbezésben foglaltakra tekintettel elsődlegesen arról kellett dönten, hogy szükséges-e az elsőfokú ítélet hatályon kívül helyezése. A felperes eljárási szabálysértésre, a tényállás feltáratlanságára és az elsőfokú ítélet indokainak iratellenes voltára hivatkozott, de nem adta elő, hogy az elsőfokú bíróság milyen eljárási szabályt sértett, és ítéletének indokai miért iratellenesek. Az ítéltábla álláspontja szerint nem történt olyan lényeges eljárási szabálysértés, amely miatt meg kellene ismételni a tárgyalást, és a döntés szempontjából releváns tényekre vonatkozó további bizonyítás sem szükséges, erre irányuló konkrét indítvány hiányában nem is lehetséges, ezért nincs ok az elsőfokú ítélet Pp. 252. § (2) vagy (3) bekezdésének alkalmazásával történő hatályon kívül helyezésére.

Az elsőfokú bíróság a per eldöntéséhez szükséges releváns tényállást helyesen állapította meg, a Fővárosi Ítéltábla a döntésével és a következő pontosítással a jogi indokaival is egyetért.

Az elsőfokú bíróság helytállóan indult ki abból, hogy a felperes kártérítési igénye a Ptk. 349. és 339. §-ai alapján bírálendő el, valamint azt is helyesen állapította meg, hogy a kártérítési felelősség vagylagos speciális és általános feltételei konjunktívak, azaz bármelyik feltétel hiánya kizárja a kártérítési kötelezettséget. Az ítéltábla az általános feltételek közül a jogellenesség vonatkozásában kiemeli, hogy míg általában minden károkozás jogellenes, addig a bírósági jogkörben okozott kár esetén jogellenességről csak akkor lehet szó, ha a bíróság valamely rá vonatkozó jogszabályi rendelkezés megszegésével okoz kárt.

A felperes az alperes jogellenes magatartását a Pp. 74. és 101. §-aiban foglaltak megsértésében jelölte meg.

A Pp. 74. §-a szerint, ha az ismeretlen helyen tartózkodó félnek meghatalmazottja nincs, a bíróság a fél részére ügygondnokot rendelt. Az ügygondnokra - amennyiben a törvény másképp nem rendelkezik - a per vitelére meghatalmazott jogállását szabályozó rendelkezéseket azzal az eltéréssel kell alkalmazni, hogy az ügygondnok a bíróság külön felhívása nélkül a peres pénzt, vagy dolgot nem veheti át, továbbá egyezséget csak akkor köthet, s a vitás jogot csak akkor ismerheti el, illetőleg arról csak akkor mondhat le, ha ezáltal az általa képviselt felet nyilvánvaló károsodástól óvja meg.

A Pp. 101. § (1) bekezdése akként rendelkezik, hogy amennyiben a fél tartózkodási helye ismeretlen, a kézbesítést hirdetmény útján kell teljesíteni. A (2) bekezdés alapján hirdetményi kézbesítést a bíróság csak a fél kérelmére, és csak az annak alapjául szolgáló ok valószínűsítése esetében rendelhet el.

A P.20.184/2000. számú eljárást illetően az elsőfokú bíróság alappal következtetett a bíróság jogellenes magatartásának hiányára. Az eljárás iratai szerint fizetési meghagyásos eljárásban a felperessel szemben követelést érvényesíteni nem lehetett, mert a posta a gy-i címéről 1999. január 15-én, a másik gy-i. címéről pedig 1999. február 17-én „elköltözött” jelzéssel kézbesítette vissza a kibocsátott fizetési meghagyást. A követelés érvényesítése végett ezt követően 1999. október 21-én előterjesztett keresetlevélben a per felperese előadta, hogy időközben beszerezte a Központi Nyilvántartó- és Választási Hivatal igazolását és hirdetményi idézést kért a bejelentett lakóhelyről, valamint tartózkodási helyről történő idézés sikertelensége esetére. A Központi Nyilvántartó- és Választási Hivatal 1999. április 22-i igazolása szerint a jelen per felperesének lakóhelye 1997. november 3-tól T., tartózkodási helye 1997. október 8-tól a másik gy-i cím. A posta a bíróság által kézbesíteni rendelt keresetlevelet az előbbi címről 1999. december 8-án, az utóbbiról 1999. november 18-án egyaránt „ismeretlen” jelzéssel kézbesítette vissza. A bíróság ezt követően a per felperesének kérelmére ügygondnokot rendelt ki és hirdetményi idézést rendelt el. A P.21.425/2000. számon folyamatban volt eljárást befejező jogerős ítélet elleni perújítási eljárás során (P.21.322/2004.) tartott 2004. október 21-i tárgyaláson a bíróság a bemutatott személyi igazolvány alapján megállapította, hogy jelen per felperese a t-i lakcímének megszűnését 2000. január 13-án jelentette be és ettől kezdve az új lakóhelye felperes címe. Mindezek alapján megállapítható, hogy a bíróság a hirdetményi kézbesítés kapcsán nem sértette meg a felperes által hivatkozott eljárásjogi szabályokat.

A P.21.425/2000. számon folyamatban volt eljárás során azonban - miként azt a P.21.322/2004. számú perújítási eljárásban hozott ítélet indokolása is tartalmazza - a bíróság megsértette a Pp. 101. § (1) bekezdésében foglaltakat, mert miután a fizetési meghagyást 2000. április 25-én a posta a d-i címről „ismeretlen helyre költözött” jelzéssel kézbesítette vissza, a nélkül rendelt el a jelen per felperese részére hirdetményi kézbesítést, hogy azt az ellenérdekű fél kérte és az alapul szolgáló okot valószínűsítette volna. Az elsőfokú bíróság mindezek alapján helytállóan következtetett arra, hogy az alperes jogellenes magatartást tanúsított.

A kártérítési per keretei között nem tehető olyan megállapítás, hogy a felperes részvételével sem végződhetett volna a peres eljárás másként. Az elsőfokú ítéletben az okozati összefüggés hiánya kapcsán kifejtettek az ítéletábra álláspontja szerint más felelősségi elem, nevezetesen a kár hiányának megállapítására adnak alapot. A felperes vagyonában ugyanis akkor állt volna be értékcsökkenés (Ptk. 355. § (4) bekezdés), ha alaptalan követelést hajtottak volna be tőle a jogerős ítéletek alapján, ennek viszont ellentmond a perújítási eljárás során született és a felperes által sem fellebbezett jogerős ítélet, amely hatályában fenntartotta az

alapperben hozott jogerős ítéletet. A felperes kártérítési keresete tehát nem az okozati összefüggés, hanem a kár hiánya miatt nem lehet alapos.

A felperes ugyanakkor alappal sérelmezte fellebbezésében, hogy az elsőfokú bíróság az alperes részére perköltséget állapított meg. Az alperest a perben nem ügyvéd, vagy jogtanácsos képviselte, melynek készkiadásait és munkadíját a perköltséghez hozzá kellene számítani a Pp. 75. § (2) bekezdése alapján. Az elsőfokú bíróság a Pp. 79. § (1) bekezdésében foglaltak megsértésével úgy állapított meg az alperes részére perköltséget, hogy az perköltségigényt nem terjesztett elő, a 2010. november 2. napján tartott tárgyaláson (8. sorszámú jegyzőkönyv) képviselője kifejezetten úgy nyilatkozott, hogy az alperesnek perköltségigénye nincs. A felperes perköltség fizetésére való kötelezését ezért mellőzni kellett az elsőfokú ítéletből.

A Fővárosi Ítéltábla mindezekre tekintettel az elsőfokú bíróság ítéletét a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján részben megváltoztatta.

A felperes fellebbezése csupán olyan részben vezetett sikerre, amely a fellebbezési pertárgyérték számításánál figyelmen kívül marad, ennek következtében teljes egészében pervesztesnek tekintendő. Az alperes a másodfokú eljárásban sem terjesztett elő perköltségigényt, ezért arról rendelkezni nem kellett. Az ítéltábla a teljes személyes költségmentességben részesült felperes képviseletét ellátó pártfogó ügyvéd díja vonatkozásában a Pp. 87. § (2) bekezdésében foglaltaknak megfelelően rendelkezett. A le nem rótt fellebbezési illeték viseléséről pedig az 1990. évi XCIII. törvény 74. § (3) bekezdése folytán alkalmazandó 6/1986. (VI. 26.) IM rendelet 13. § (1) bekezdése és 14. §-a alapján határozott.

Budapest, 2012. május 17.

. Czukorné dr. Farsang Judit s.k.  
a tanács elnöke

Dr. Magosi Szilvia s.k.  
előadó bíró

Világhyiné dr. Böcskei Terézia s.k.  
bíró

A kiadmány hitelül: